

E-Content

Sem-1, Paper code: 101

Persian (M A)

Topic: Parthian Empire, Cont..

امپراتوری اشکانیان (۲۵۰ پ.م. ۲۲۴ م.) که امپراتوری پارت‌ها نیز شناخته می‌شود. اشکانیان نخست روش جنگی سلوکیان را به کار بستند و پیاده نظام سنگین اسلحه و سواره نظامی مرتب پدید آوردند ولی به زودی این روش را کنار گذاشته و شیوه دیرینه خود را به کار بردند. در این شیوه پیاده نظام تنها برای نبرد در بلندی‌ها استفاده می‌شد و سواره نظام نیروی اصلی سپاه را تشکیل می‌داد. سواره نظام اشکانی به نیزه‌داران سبک اسلحه و سواران سنگین اسلحه تقسیم می‌شدند. سواران سبک اسلحه ماهرترین تیراندازان زمان خود بودند. سواران سنگین اسلحه زرهی داشتند که سرتاپای ایشان را میپوشانید و اسبانشان نیز چنین زرهی داشتند. از آنها برای درهم شکستن صفوف دشمن و از سواران سبک اسلحه برای پشتیبانی و تیراندازی از دور استفاده می‌شد. شیوه مخصوص اشکانیان و به خصوص سواران سبک اسلحه ایشان شیوه جنگ و گریز بود.

سکه های پارتی فقط از نقره و برنج بود و در زمان آنها پول طلا تنها از راه بازرگانی به ایران وارد می شد. واحد پول اشکانیان « درخم » نام داشت که کلمه ای است یونانی و بعدها به صورت درهم و درم در آمده است. خط و زبان سکه های اشکانی، یونانی است. عناوینی که شاهان به تقلید سلوکی بر روی سکه های خود ضرب کرده اند بسیار است. روی سکه ها صورت شاهان اشکانی است که بر تخت نشسته و کمانی به دست گرفته و زه آن را می کشند. بعضی از سکه ها نیز دارای صورت خدایان یونانی می باشد. مسکوکات پارتی بر طبق تقویم سلوکیان تاریخ گذاری می شد که مبدأ آن سال آن سال 31 ق. م یعنی ، سال جلوس سلوکوس نیکاتر بر تخت شاهی است. از قرن اول بعد از میلاد ، کم کم خط سکه های پارتی از یونانی به خط و زبان آرامی تبدیل می شود و از

مرغوبیت جنس و فلز آنها کاسته می‌گردد. سکه‌های نقره اشکانی عبارت از یک درهمی و چهاردرهمی است که ضرب آنها بیشتر در شهرهای یونانی بین النهرین بعمل می‌آمده است.

هنر دوره اشکانی را می‌توان به سه بخش جغرافیایی تاریخی: هنر اشکانی، هنر فلات ایران و هنر میان‌رودان تقسیم نمود. اولین بخش هنر اشکانی پیدا شده در مهردادکرت، ترکیبی از هنر یونانی و ایرانی در راستای سنت‌های هخامنشی و سلوکی است. بخش دوم آن، گویای تاثیر آثار هنری دوره هخامنشی می‌باشد و بخش سوم بتدریج با گذشتن مرزهای اشکانی از میان‌رودا شکل گرفته است. نقوش متداول به جا مانده از دوران اشکانی معمولاً شامل تصاویری از شکارهای سلطنتی و اهدای نشان توسط پادشاهان است. استفاده گسترده از این نقوش منجر به استفاده حتی توسط حاکمان محلی شده بود. این نقوش معمولاً شامل انواع نقش برجسته، فرسکو و دیوارنگاری می‌شد. همچنین از الگوهای هندسی و طرح گیاهان به صورت گچ بری بردر و دیوار نیز استفاده می‌شده است.

پارتیان در شمال خاوری ایران معماری نوینی را تکوین بخشیدند. معماری پارتیان، با ترکیب عناصر ایرانی و یونانی شیوه جدید و بی‌نظیری را در معماری به وجود آورد. یکی از هنرهای برجسته پارت‌ها، ظروف کنده کاری شده از عاج است که در نسا پیدا شده و نقوشی از حیوانات، الهه‌ها و موجودات تخیلی بر آنها نقش بسته است. این ظروف مربوط به قرن دوم قبل از میلاد است. کنده کاری بر روی استخوان نیز از هنرهای دوره پارتیان است که در شهر الویا در ساحل دریای سیاه یافت شده است. مهرها و مسکوکاتی که تصویر پادشاهان بر آنها نقش بسته است همچنین از جمله آثار هنری دوره اشکانی محسوب می‌گردد. یکی از خصوصیات هنر نقاشی و مجسمه‌سازی پارتیان موضوع ناماسازی است که به عنوان میراث به ساسانیان انتقال پیدا کرده و سپس به هنر بیزانس نیز راه یافت.

شهر شوش واقع در استان خوزستان یکی از مهم‌ترین و باشکوه‌ترین شهرهای باستانی ایران بوده است و حتی پس از سقوط هخامنشیان، با وجودی که دیگر پایتخت نبود، شهری مهم به شمار می‌رفت. پس از روی کار آمدن سلوکیان شوش به عنوان یک مرکز تجاری به صورتی تقریباً مستقل اداره می‌شد. چنین وضعیتی تقریباً تا پایان دوره اشکانی حاکم بود. از معدود آثار مکتوبی که از سلوکیان به دست آمده کتیبه‌هایی است که در شوش یافت شده است. شوش در دوره اشکانیان یکی از استان‌های مهم این دولت محسوب می‌شد.